

HET EINDE VAN DE BEHEERSING

**BREUKEN IN HET DENKEN.
GEVOLGEN VOOR BURGER,
INSTITUTIE EN SAMENLEVING**

DR. MAARTEN J. VERKERK

INLEIDING

Onrust in de zorg:

- decentralisatie
- marktwerking
- 'dunnere' relaties
- bezuinigingen

Sector:

- complexe sector
- moeite om veranderingen te managen
- 'inherent conservatisme'

INHOUD

- Veranderingen in het denken
 - Einde van de beheersing
 - Einde van de moraal
- Zoektocht:
 - Zin en zingeving
 - Burger en samenleving
- Wat betekent dit?

VERANDERINGEN IN HET DENKEN

Paradigma shift:

- van ziekte en zorg, naar gezondheid en gedrag, naar functioneren en participatie
- van zorgen voor naar zorgen dat (rehabilitatie)
- patiënt centraal (autonomie)
- Et cetera

Al deze shifts: een eigen waardevolle eigen kern

Maar: op de achtergrond speelt een grote verandering in het denken / maatschappelijke praktijk.

VERANDERINGEN IN HET DENKEN

History of philosophy and ethics
according to Luc Ferry

Book: Apprendre à vivre
English translation: Learning to live
(Canongate, London)

Dutch translation: Beginnen met filosofie.
Met andere ogen kijken naar je leven
(Arbeiderspers, Amsterdam)

VERANDERINGEN IN HET DENKEN

Three dimensions of philosophy:

- 1) How to understand the world in which we live? (theory)
- 2) How to behave ourselves in this world? (ethics)
- 3) Why do we live? Does our live make sense? Life after death? (meaning, wisdom, salvation, resurrection)

VERANDERINGEN IN HET DENKEN

Radicale breuken in de geschiedenis van het denken

**Greek
Philosophy**

Christianity

Modernity

**Post
Modernity**

(1) EINDE VAN DE BEHEERSING

Verhalen:

- het grote verhaal van de moderniteit (vooruitgang) is geïmplodeerd
- toekomst kan niet beheerst worden in de weg van wetenschap, techniek, politiek en organisatie

Burger:

- ontwikkelt eigen visie op wereld, ethiek en zingeving

Organisatie:

- einde van de klassieke organisatie
- per definitie: geen universele antwoorden >> lokale antwoorden

(2) EINDE VAN DE MORAAAL (ANOMIE)

Verhalen:

- De grote verhalen zijn aan het afbrokkelen
- Wat overblijft: individuele verhalen

Burger:

- ontwikkelen eigen visie op wereld, ethiek en zingeving
- maar: burger bezwijkt onder de last
- vervlakking: van relaties / structuren naar netwerken
- *Eenzaamheid van de stervenden van deze tijd* (Elias)

Organisatie:

- Verdwijnen van het middenveld (civil society)

ZOEKTOCHT: ZIN EN ZINGEVING

Machteld Huber:

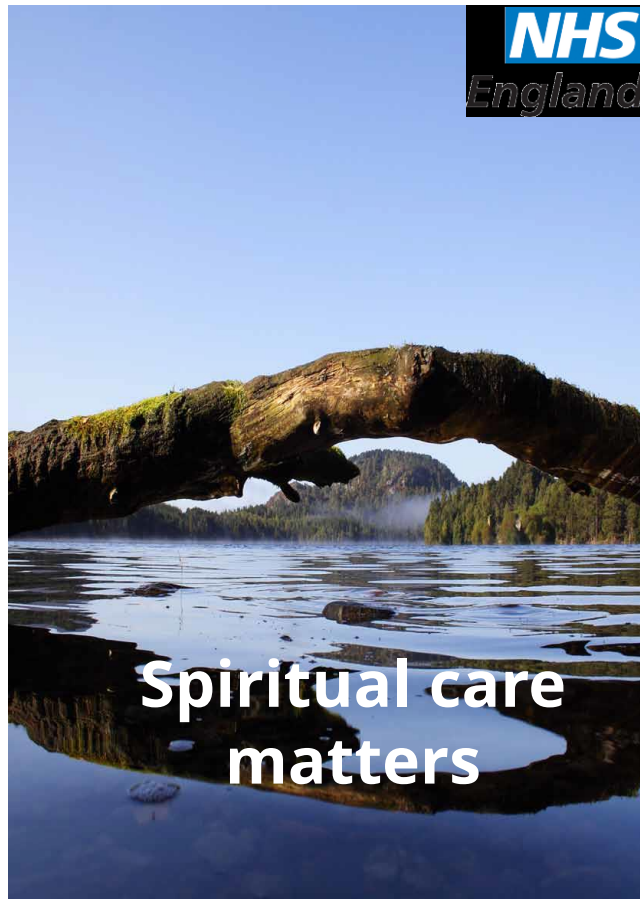
'Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.'

Zes dimensies:

- 1) Lichaamsfuncties
- 2) Dagelijks functioneren
- 3) Mentale functies en mentale beleving
- 4) Kwaliteit van leven
- 5) Sociaal-maatschappelijke participatie
- 6) Spirituele dimensie

Huber doet recht aan de multi-dimensionaliteit van de mens.

ZOEKTOCHT: ZIN EN ZINGEVING

Why We Need Education!

- *A focus on spirituality forces us to ask different questions and in answering these questions we begin to care differently*

Professor John Swinton, Centre for Spirituality, Health and Disability, Aberdeen University

5

ZOEKTOCHT: ZIN EN ZINGEVING

ZOEKTOCHT: ZIN EN ZINGEVING

Verhalen:

- verhalen over mens-zijn, medemens-zijn en zin-zijn

Individu:

- mens-zijn als zoektocht naar zin en betekenis
- (autonomie en zelfregie als grote verleiders)

Organisatie:

- institutie (zorg, overheid) kan 'gat' zingeving en spiritualiteit niet vullen
- institutie kan wel 'aansluiten bij' en 'denken vanuit'
- radicaal kiezen voor zingevingsperspectief (pluriform!)

ZOEKTOCHT: BURGER EN SAMENLEVING

Samenleving:

- samenleving is geen netwerk van burgers
- samenleving is wel een netwerk van structuren
- elke structuur eigen karakter
- individu functioneert in veel verschillende structuren
- zingeving: concrete activiteiten in structuren

Ontwikkelingen:

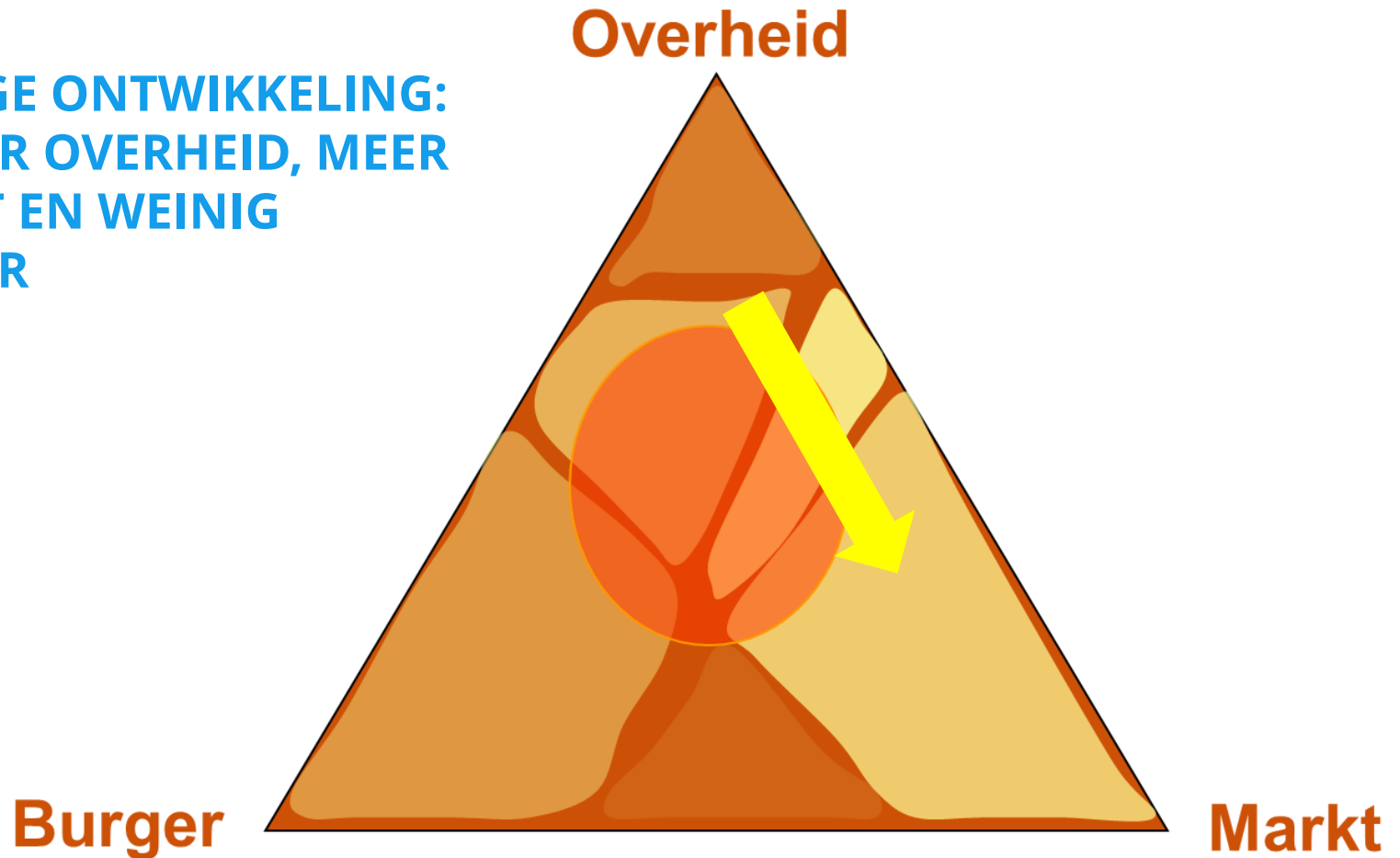
- minder overheid, meer markt en weinig burger
- 'lost responsibilities'

Impact van innovatie:

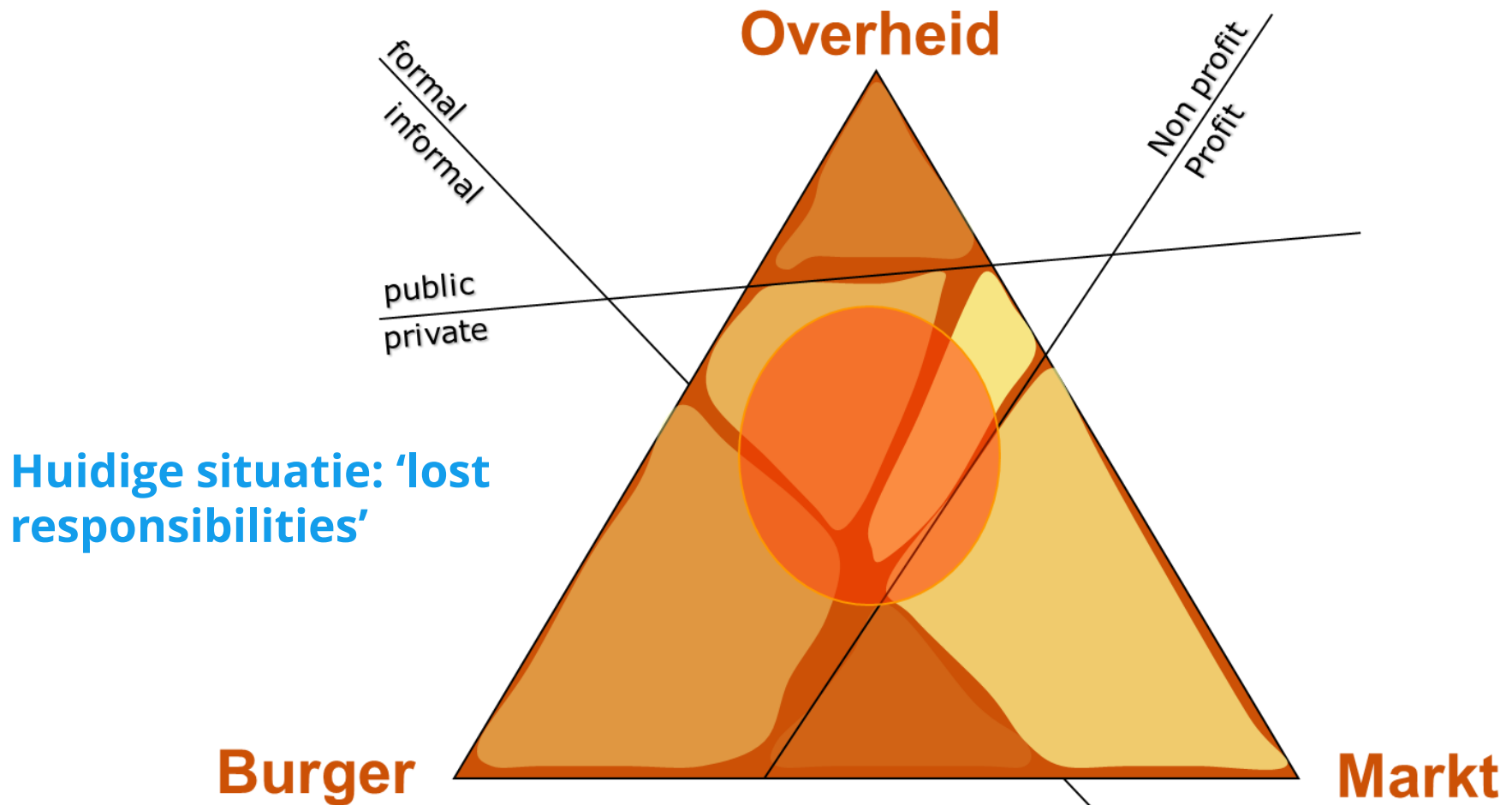
- impact op alle structuren: opnieuw leren integraal te denken

ZOEKTOCHT: BURGER EN SAMENLEVING

HUIDIGE ONTWIKKELING:
MINDER OVERHEID, MEER
MARKT EN WEINIG
BURGER

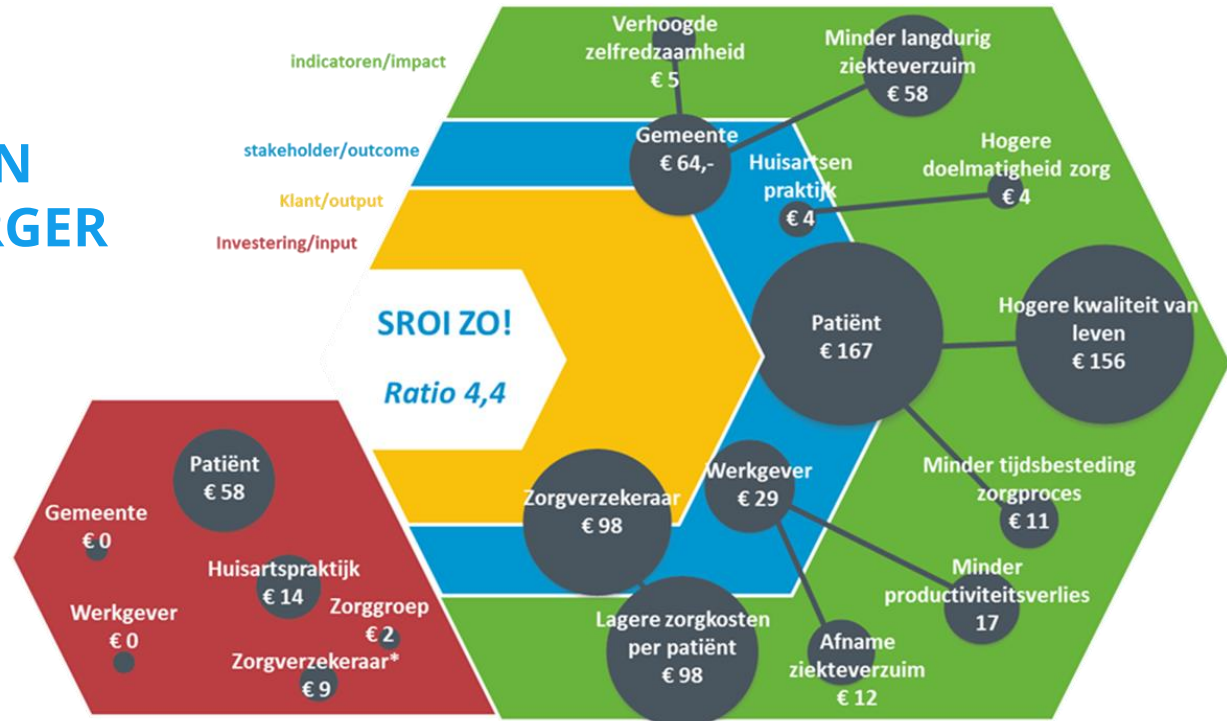

ZOEKTOCHT: BURGER EN SAMENLEVING

BURGER EN SAMENLEVING

ZORGINNOVATIE
HEEFT EFFECT OP
ALLE STRUCTUREN
WAARIN EEN BURGER
LEEFT

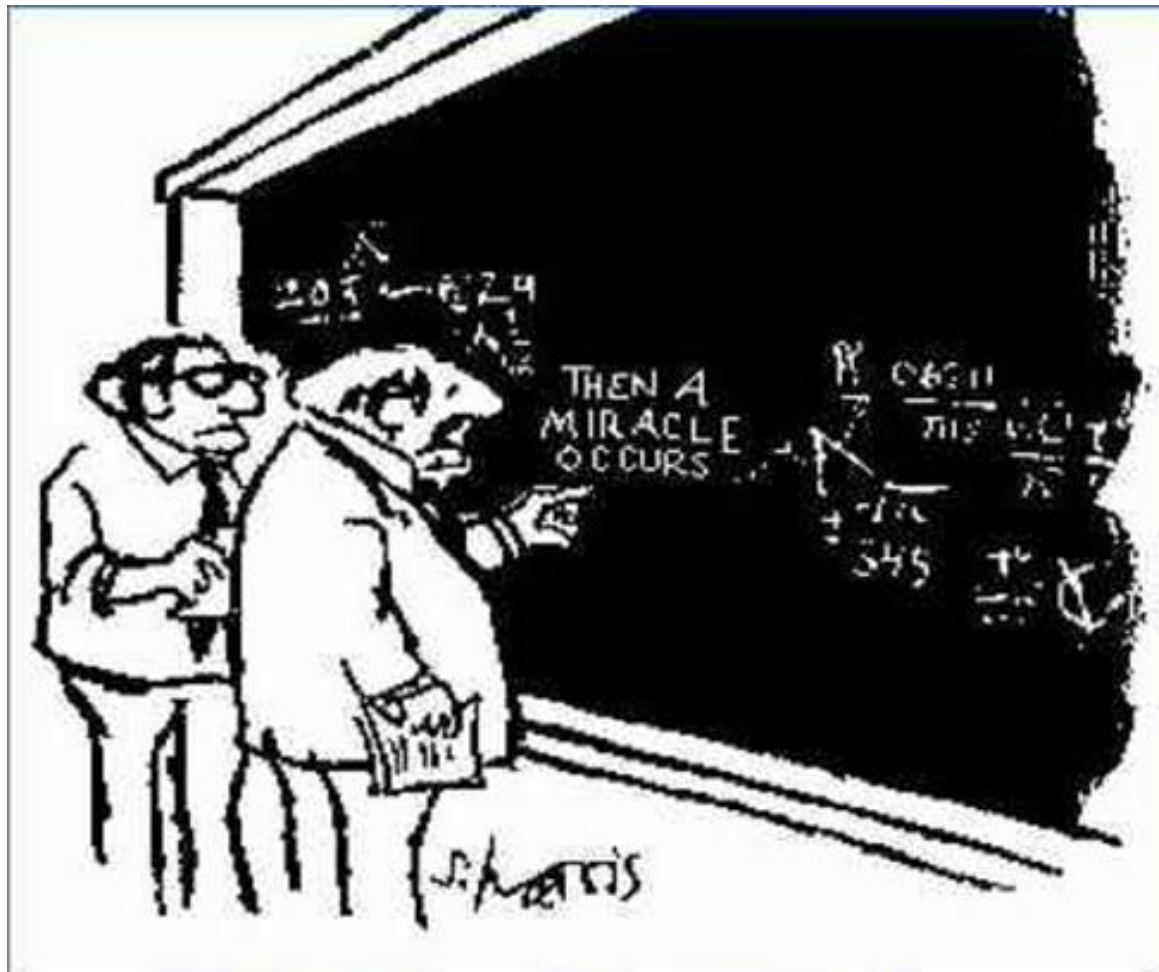

* Compensatie van initiële investeringen door zorgverzekeraars

per patiënt per jaar (gemiddeld over 5 jaar)

NOOT: OP BASIS VAN DEZE SROI HEEFT DE ZORGVERZEKERAAR BESLOTEN DE HUISARTS EEN ADEQUATE VERGOEDING TE GEVEN.

WAT BETEKENT DIT?

"I Think You Should Be More Explicit Here In Step Two."

WAT BETEKENT DIT?

Individu:

- 'de goede oude tijd komt nooit meer terug'
- mens-zijn als zoektocht naar zin en betekenis
- postmoderne last voor het individu is te groot
- participatie is: zinvolle activiteiten in diverse maatschappelijke structuren

Verhalen:

- we hebben (nieuwe) verhalen nodig over mens-zijn, medemens-zijn en zin-zijn

WAT BETEKENT DIT?

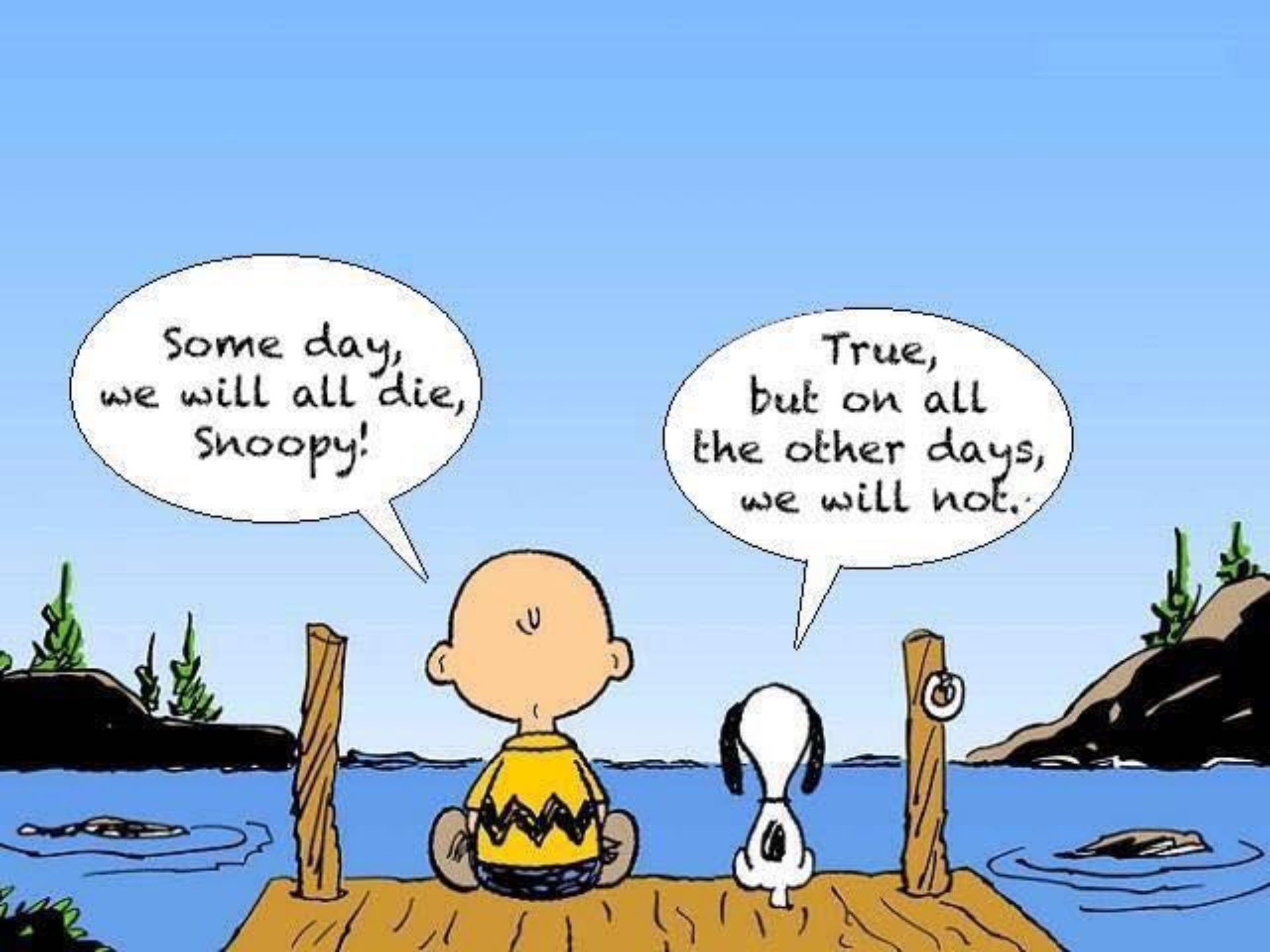
Organisatie:

Analyse:

- einde van de beheersing
- einde van universele oplossingen
- einde van de moraal
- institutie (overheid, instelling) kan 'gat' zingeving en spiritualiteit niet vullen

Zoekrichting:

- radicaal kiezen voor zingevingsperspectief ('trage vragen')
- institutie kan 'aansluiten bij' en 'denken vanuit'
- lokale oplossingen met meer burger
- invullen 'lost responsibilities', o.a. coöperatieve structuren
- (aspecten van) populatiegebonden financiering

Some day,
we will all die,
Snoopy!

True,
but on all
the other days,
we will not.